

آشنایی با بیماری های مشترک انسان و دام

بیماری هاری

RABIES

سازمان جهاد کشاورزی استان قم
مدیریت هماهنگی ترویج کشاورزی

زمستان ۸۷

سازمان دامپزشکی کشور
اداره کل دامپزشکی استان قم

مقدمه

بیماری هاری یک نوع بیماری ویروسی حاد و کشنده سیستم اعصاب مرکزی حیوانات خونگرم بوده و تمام پستانداران به آن حساس می باشند. این بیماری از مهم ترین و خطرناک ترین بیماری های مشترک بین انسان و حیوان است و از آن جایی که خطر زیادی برای انسان دارد و ضرر و زیان فراوانی به اقتصاد و دامپروری کشور وارد می کند، امروزه پیشگیری از آن اهمیت زیادی پیدا کرده است.

راههای انتقال بیماری

حیوانات گوشتخوار اهلی و وحشی و همچنین خفاش از مخازن اصلی بیماری در طبیعت بوده و در کشور ما، سگهای ولگرد، روباه و گرگ از مهمترین مخازن بیماری محسوب می شوند.

اصلی ترین راه انتقال بیماری از طریق گاز گرفتن توسط حیوانات هار می باشد و در مورد گربه، علاوه بر گاز گرفتن، چنگ زدن نیز می تواند راه انتقال بیماری باشد.

راههای کم اهمیت دیگری جهت انتقال بیماری نظیر، تماس با ترشحات و فراورده های آزمایشگاهی آلوده به ویروس، تماس با بزاق حیوان هار از طریق زخمها و خراشهای پوستی و تنفس در محیط آلوده به ویروس می تواند مطرح باشد.

علائم بیماری هاری در سگ

علائم بیماری به دو نوع آرام و خشمگین مشاهده می گردد:

نوع آرام

در این نوع بیماری، سگها رفتار غیر طبیعی داشته و در گوشه ای تاریک مخفی شده، اضطراب غیر معمول نشان داده، یا بسیار آرام و بی حرکت می شوند. با افزایش رفلکس های تحریکی، خلق و خوی طبیعی حیوان با تغییر رفتار ذاتی مثل بی قراری، تحریک پذیری بالا و واکنش در مقابل اشیاء خیالی همراه است. سرانجام حیوان مبتلا بر اثر فلجی تلف می شود.

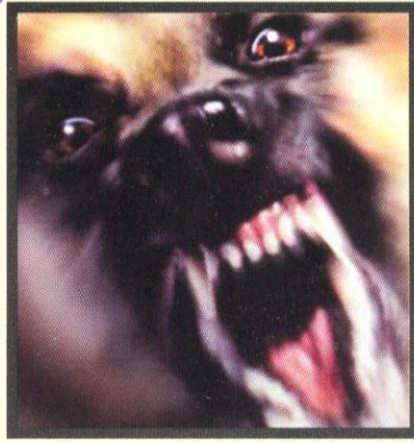
« سگ مبتلا به هاری آرام »

نوع خشمگین

بعد از گذشت ۱ تا ۳ شبانه روز نشانه های بیماری بیشتر مشخص می گردد. سگ بطرز خطرناکی حالت تهاجمی به خود گرفته و تمایل زیادی به گازگرفتن اشیاء بی جان، انسان، صاحب خود و حیوانات دیگر دارد. با فلج شدن عضلات حلقی، بلع بزاق امکان پذیر نبوده و به مقدار زیادی بزاق و کف از دهان حیوان جاری می شود. بعلت فلجی جزئی طنابهای صوتی صدای عوعو سگ تغییر یافته و حیوان زوزه های خشک و طولانی می کشد. همچنین ممکن است فواصل طولانی را بی هدف طی نماید. در مرحله آخر، فلجی عمومی به دست ها و پاها نیز انتقال یافته و به مرگ منجر می شود.

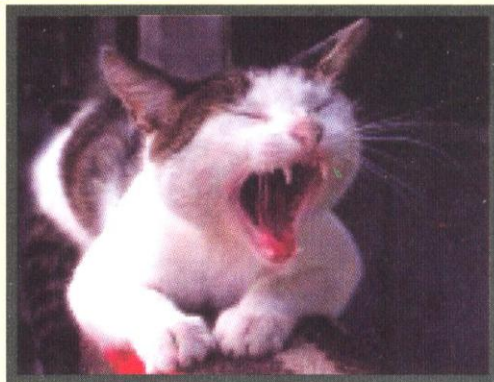
علائم بیماری هاری در گربه

گربه پس از طی مرحله نهفتگی به محل تاریکی می رود و با دیدن نوره افراد حمله می کند. تحریک پذیری و مقاومت

« سگ مبتلا به هاری خشمگین »

در برابر مهار کردن و جابجا کردن از خود نشان می دهد. در بعضی موارد ممکن است حالت اجتماعی و دوستی با انسان پیدا کند. گربه با توجه به رفتار لیس زدن پنجه خود، ویروس هاری را زیر ناخن نگه می دارد و به دنبال چنگ زدن به افراد، می تواند ویروس هاری را به آنها منتقل کند.

« گربه مبتلا به هاری »

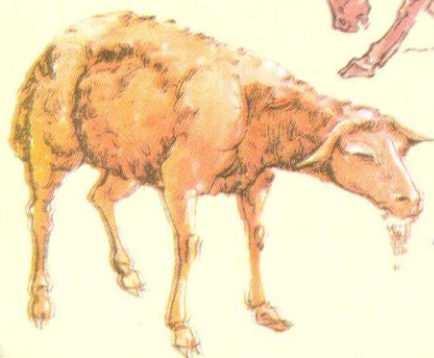
علائم بیماری هاری در روباه

در روباه گاهی دوره نهفتگی طولانی شده و در این مدت به صورت ناقل سالم در می آیند. علائم بیماری بسیار متنوع بوده و گاهی ممکن است بصورت حالت تهاجمی یا آرام اتفاق بیفتد.

علائم بیماری هاری در گوسفند

بیماری معمولاً با تحریک پذیری شدید، حمله به انسان و یکدیگر، کندن شدید پشم، به زمین افتادن پس از حرکات شدید و لرزش عضلانی، ریزش بزاق، پیچش و بهم مالیدن لبها، خیرگی چشم و تحریکات غیرمعمول همراه است.

علائم بیماری هاری در گاو

علائم بیماری هاری در گوسفند

علائم بیماری هاری در گاو

دوره کمون بیماری یعنی زمان گزیده شدن توسط حیوان هار گوستخوار تا زمان بروز علائم ممکن است طولانی و گاهی حتی بیش از ۶ ماه برسد. اما بطور متوسط معمولاً یک تا دو ماه می‌باشد. علائم اختصاصی در گاو مانند ترشح فراوان بزاق، فلجی و حالت زور زدن، حمله به اشیاء متحرک و حیوانات دیگر معمول است. گاهی معمولاً به سمت آب و غذا حرکت می‌کند ولی قادر به بلعیدن و نوشیدن نمی‌باشد. حیوان مبتلا بندرت ممکن است حالت نعره کشیدن و تهاجمی پیدا کند.

علائم بیماری هاری در اسب

در اسب بیماری معمولاً با گاز گرفتن بدن خود، راست نگه داشتن گوشها، حالت تهاجمی و تحریکات جنسی زیاد همراه است. اسبها اغلب حالت تحریکی و جنون پیدا می‌کنند و رفتار حساب نشده آنها اغلب شدید و خطرناک است.

هاری در انسان

دوره نهفتگی بیماری از ۲ تا ۸ هفته متغیر بوده ولی ممکن است تا چندین ماه طول بکشد. بیماری با احساس اضطراب و نگرانی، سردرد، افزایش مختصر درجه حرارت بدن، بیقراری و اغلب اوقات درد و خارش محل زخم شروع می‌شود.

در مرحله بعد حساسیت شدید به نور و صدا ایجاد گردیده. کم کم نشانه های بیماری شدید تر و بر اثر گرفتگی ماهیچه های گردن،

بیمار گلودرد شدید پیدا می کند و حتی قادر به از بلع بزاق خود نمی باشد. در اکثر بیماران، ترس از آب دیده می شود و با مشاهده مایعات وحشت زده می شوند. انسان مبتلا به بیماری هاری معمولاً دچار تب و لرز شده و حالت تشنج به او دست می دهد و گاهی بعد از این تشنج، بیمار حالتی آرام پیدا می کند و به نظر می رسد که حال بیمار بهتر شده است، در صورتی که بیماری تمام نشده و بیش تر در بدن بیمار نفوذ می کند. در آخر بیمار دچار تشنج های پی در پی می شود و جان خود را از دست می دهد.

نحوه برخورد با حیوانات مشکوک به هاری

در صورت مواجه شدن با حیوان مشکوک به هاری، بهترین راه ضمن رعایت اصول احتیاطی و بهداشتی و مراقبت لازم، موارد در اسرع وقت به ادارات دامپزشکی اطلاع و گزارش گردد. همچنین در صورت وقوع گزش انسانی، فرد را باید سریعاً به اولین مرکز درمانی منتقل نمود.

راه های پیشگیری

۱- مایه کوبی در افراد

الف) افراد در معرض خطر (دامپزشکان، کارکنان آزمایشگاه های تشخیص هاری، تکنسین های دامپزشکی)
ب) افراد گزیده شده توسط حیوانات

۲- مایه کوبی حیوانات

۳- قرنطینه نمودن حیوانات مشکوک به هاری به مدت ده روز

۴- حفاظت کامل از محل نگهداری دام ها تا در معرض حیوانات وحشی قرار نگیرند.

۵- توجه به توصیه های مراکز بهداشتی در مورد برخورد با افراد گزیده شده.

۶- رعایت احتیاطات لازم در برخورد با حیوانات وحشی و لگرد و حیواناتی که تغییرات رفتاری دارند.